

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt XIX. Quintam morborum, aliorumq[ue] humanorum caussam esse
sagas, veneficos, aliósque cacodæmonis ministros.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

feldius aduertit, dæmon hominem profundo somno demergit, & sensum doloris eximit, mox membrum dextrè incidit, vt cultrum, testam, & similia inferere possit; vbi inseruit, eadem rursus subtilitate, more chirurgi, vulnus adeò consolidat, vt nulla cicatrix, vel vestigium relinquatur. Aliquando res tales solidas infra pulveris comminuit, atque in corpus illatas, rursus vnit, idque adeò velociter, vt humanis oculis integræ emitti, & immitti videantur. Sed quis vult omnes modos rursari, quibus mille artifex vtitur ad nocendum mortalibus, vel illudendum?

CAPVT XIX.

Quintam morborum aliorumq; humanorum malorum causam esse sagas, veneficos, aliosque cacodemonis ministros.

Quemadmodum DEVS non solum ipse prouidet consulitque hominum saluti, verum etiam Angelos Apostolosque mittit, qui nos doceant, dirigant, custodiant, in vita & virtute conseruent: ita similis DEVS diabolus & ipse tamquam leo rugiens circuit quarens, quem deuoret, & insuper alios legatos sociosque legit, per quos noceat. Sicut enim, quando solus sibi non videtur sufficere ad hominem diuexandum, vadit, & assumit septem alios spiritus secum nequiores se: sic etiam, quia saepe non satiat malitiæ suæ sitim ijs damnis, quæ ex Orco procurat, homines ipsos in homines immittit; & non raro plus potest per istos, quam per semetipsum: non quasi homines sint diabolis potentiores, quorum ope & viribus vtuntur; sed quia horum maior est ad nocendum libertas, dæmonum autem libido seruiendi plerumque ligata impeditur, ne tanta damna inferat, quantâ malitiâ incitantur ad ea inferenda. *Hi spiritus*, inquit D. Cyprianus, *sub statu atq; imaginibus consecratis delitescunt, hi afflatu suo vatumpectora inspirant, extorum fibras animant, auium volatus gubernant, sortes regunt, oracula efficiunt, falsa veris semper inuoluunt: nam & falluntur, & fallunt: vitam turbant, somnos inquietant, irrepentes etiam in corporibus occultè mentes terrent, membra distorquent, valetudinem frangunt, morbos laceffunt, vt ad*

I.
1. Petr. 5. 8.
Matth. 12. 45.
S. Cyprian. de idol. vanit.

cultum sui cogant. Nec aliud illis studium est, quàm à Deo homines auocare, & ad superstitionem sui ab intellectu vera religionis auertere; cum sint ipsi pœnales, querere sibi ad pœnam comites, quos ad crimen suum fecerint errore participes. Homines itaque in suam seruitutem trahunt, & tyrannidi suæ subijciunt sæpe incogniti, vt postquam eos in hamo habent, tum demum se detegant, & iam captos impellant ad obsequium sibi, honorem, reuerentiam, adorationem, obedientiamque exhibendam. Quod diuersis modis impetrant. 1. Aliquos paupertate pressos, pauculis nummis, emunt. Egi cum aliquo in carcere, ac postea etiam flammis adjudicato, qui è balneo exiens, & vehementer sitiens, se dæmoni deuouit, ob sex cruciferos, sibi ab eo, in cereuisiæ potû, suppeditatos. 2. Aliquos Alastor impatientia tristes, vel odio, vindicandæque injuriæ cupiditate incensos irretit. Dum enim modum artemque nocendi quærunt, hunc magistrum facilè inueniunt. 3. Aliquos in luxuriam pronos, Venereq; lymphatos, vel ope promissa, vel specie mentita illicit. Scelere peracto, mox ostendit, quàm turpis sub eleganti larua puella, vel amasus latitaret. 4. Multos per socios socialque & nimiam curiositatem, sua sub signa vocat. Sic Orci satellites conscribuntur, vt plurimi ad plures eant, præsertimque illi, qui ita malè radices egerunt religionis, vt parui faciant, illam pro pecunia, pro vindicta, pro voluptatula, aut sociorum causa perdere.

II.

Sprangerus
lib. 1. mallei
maleficor.
part. 2. q. 1.
cap. 2.

In I. nemo
aruspicem.
& l. et si exee-
pta. 7. de mæ-

Non tamen contentus est priuata deuotione superbus spiritus; publica insuper vult sibi homines professione promissioneque obstringi. Conuocatis in concionem, epulas, choreas maleficis, tyro, vel nouitia sistitur, cogiturque Christum, & sanctam Trinitatem, Dei Matrem, omnesque Diuos calites, fidem, Ecclesiam, sanctissima Sacramenta abnegare; tum nouo sacrilegoque ritu baptizatur, iubeturque homagium magistello præstare. Mox sponsum, & anulum, & impressum in corpus characterem, accipit, nefando congressu initiatur, accipitque unguenta & pulueres, quibus iumentis & hominibus damnum det. Qua de causa refert Constantius Cæsar, Chaldaeos, Magos, sagos, & ceteros impostores, incantatores & veneficos, ob facinorum magnitudinem à vulgo dictos maleficos, nempe ab insigni & de-

& detestabili maleficio, seu scelere. Eadem appellatione mulieres & viros omnes, qui se dæmonum ministerijs dedunt, eorumque iussu, ope, & circumuentione mala, necesse, morbos, imbres, tempestates, aliaque talia perniciose inferunt, contineri, palam est. *Horum omnium ratio est illa, inquit S. Cyprianus, qua fallit, & decipit, & prestigijs cecantibus veritatem, stultum & prodigum vulgus inducit. Spiritus insinceri, & vagi, qui, postquam terrenis vitijs immersi sunt, & a vigore caelesti terreno contagio recesserunt, non desinant perditum perdere, & deprauati errorem prauitatis infundero.* Non contenti sunt ergo mali spiritus, vt ministros suos in præceptis agant & perdant, sed per illos etiam, quæ possunt, conantur alios perdere.

Nocent autem venefici aliquando vero veneno; aliquando acu in infantis cerebrum impressa; sæpissimè autem irrita & inani arte, in qua vis nulla, sed tantum quædam umbra veritatis. Nam ad signa quædam inefficacia ex se, dæmon operatur ea, quæ magi destinauerunt: vt quando malefici sagittarij, die sacrosancto feriæ sextæ passionis Dominicæ, in crucifixum tela, aut glandes plumbeas è sclopijs mittunt eo pacto, vt quoties crucifixum attigerint, toties ineuitabili nece possint aliquem trajicere, diabolo telum, vel globum deferente. Septem modis maleficos generatim nocere posse tradit Ioannes Nider, sed quis est, qui possit omnes nocendi modos enumerare? Hunc amore, illum odio ad insaniam adigunt. Alium impediunt, ne possit prolem generare; alium prole generata per abortum, vel morbum, priuant. Quoties infantes nondum baptizatos occidunt? quoties maleficæ obstetrices vix natam sobolem dæmonibus consecrant? Sunt qui ipsos infantes vorant. Sunt, qui putent, lacertam sub limine ostij positam, hominum & bestiarum foeturam impedire, eaque sublata restituere. Denique, quam vim habeant morbos mortalesque procurandi, & multa, & admiranda ostendunt exempla, quorum aliqua huc exscribere iuuabit, ad horum detestationem cæcis mentibus iniiciendam. Nec enim sufficiunt, quæ superiore capite attulimus ad dæmonis malitiam declarandam.

Vt autem de maleficio ligaminis longè frequentissimo ni-

Z z hil di-

lef. & mathé.
I 9. Cod. lu-
fin. tit. 18.

S. Cyprian. de
Idol. yanit.

III.

Sprenger.
loc. cit. c. 16.

IV.

Vide Henric.
lib. 2. de ma-
trim. cap. 8. c.
laudabilem.
de frige &
malef.

Ioan. Nider
lib. vi. For-
mis. cap. 3.

hil dicam, de quo non solum Theologi multa tradunt, sed etiam Ecclesie praxis testatur, quae sic affectos post triennij experientiam irritam, & adjuncta septem testium juratorum manu, separare consuevit. Quin veteres Rabbinj tradiderunt, à Chamotali damno Noëmum fuisse multatum; quo ne concipiatur fetus, malefici laborant. Postquam verò iam conceptus est, antè, quàm nascatur, iam insidias habet; nec insidias tantum, sed non rarò per procuratam abortionem destruitur. In oppido Boltin-gen, inquit Ioan. Nider, *Lansanensis diocesis*, quidam dictu Stadelin, grandis maleficus, captus per prefatum Petrum Iudicem loci, qui fatebatur, se in certa domo, ubi vir & uxor simul manebant, per sua maleficia successivè in utero uxoris prefata septem circiter infantes occidisse, ita ut semper abortum faceret in femina annis multis. Simile fecit in eadem domo omnibus pecoribus factis quorum nullum vivum partum edidit in eisdem annis, prout rei eventus probavit. Cum autem antedictus nequam questionaretur, an in his, & qualiter reus esset, facinus aperuit, dicens: Subter limen ostij domus se lacertam posuisse, & si amoveretur, fecunditatem inhabitantibus restituendam pradi-xit. Cum autem serpens ille quaereretur sublimine, nec inveniretur, quia in pulverem fortassis redactus erat, pulveres seu terram desubter positam asportabant, & in eodè anno uxori, & omnibus jumentis domus fecunditas restituta est. Prefato autem torto, non sponte fatebatur, & demum per pradietum iudicem ignibus traditus est. Vbi homo tutus est, si patitur insidias in utero matris? Quanta cacodemonum malitia est, si ipsi naturæ praescriptos terminos invident, & interrumpunt? si inde infantes expellunt, ubi prima originis possessionem eis Deus tradidit, & antè eos occidunt, quàm corpus perfectum accipiant, quo eos vivere oporteret?

V.

Apul. de asin.
aur.

Neque immaturo dumtaxat partu promotò, causa sunt abortionis, sed subinde etiam in contrarium cum tempus est pariendi, partum impediunt, ne prodeat, sed in utero detinent, cum ingenti matris cruciatu. Quod genus vexandi apud Ma-daurensem Philosophum legitur. Eadem amatoris sui uxorem, quòd in eam dicaculè probrum dixerat, iam in sarcinam pragnationis, obsepto utero & repugnato foetu, perpetua pragnatione damnavit. *Ve cuncti numerant, octo annorum misella illa onere, velut elephantum paritum.*

paritura, disceditur. Quin ut partum antecedere, comitari, & sublequi pericula sciamus; postquam in lucem prodijt infans, sæpe in matre plectitur, privatione exsiccationeque lactis. Nam & homines, & jumenta hoc damno afficiunt. Biebrana Laudunensis saga solis minis vbera vicinæ mulieris sic exsiccauit, ut ad obitum vsque sagæ, quamuis multos peperit, lacte semper caruerit. Alia herbis, verbis, vel solo attactu lacte priuant homines & jumenta. Sprengerii verba sunt: *Quadam, ait, nocturnis temporibus & sacratoriis, ut q, ex inductione diaboli, ob offensam diuina maiestatis maiorem, in quocumq, angulo domus sua se collocant, & circum inter crura habentes, & dum cultrum, vel aliquod instrumentum in parietem, vel columnam insigunt, & manus ad mulgendum apponunt, tunc suum diabolum, qui semper eis ad omnia cooperatur, inuocant, & quod de tali vacca, ex tali domo, qua senior, & qua magis lacte abundat, mulgere affectat, proponit, tunc subito diabolus ex mamellis illius vacca lac recipit, & ad locum, ubi malefica residet, & quasi de illo instrumento suat, reponit. Sic multa damna opere vno inferuntur. Fit furum, vexatur dominus; fœtus spoliatur alimento, affliguntur parentes;*

Et succus pecori, & lac subducitur agnis.

Quin inter ipsos coniuges vel odia, vel ipurij amores faciunt, ut sele mutuo coniugij inutiles reddant, atque ita prætextum habeant diuertendi. *Nōrunt mecum, inquit Martinus Delrio, multi, Comitiss filium, qui ante annos ferme nonemdecim, Luxenburgii in vrina lacerulas satis magnas eiciebat, quod etsi plerique vxoris eius adultera (quam & occidi per sicarium ille postea iussit) veneficio tribuerent, potuit tamen naturaliter contingere, ex humorum corruptione, & renum vitio. Mulier illa Caluina secta erat addicta, & Ministro familiarior quam oportebat, idco nec a moribus, nec ab instituto aliena fuit vulgi suspicio.*

Quis ob hæc talia veneficos non damnet, veneficia non execretur? Omnino & artes pariter, & artifices sunt execrandi. Et tamen si vsquam est locus inter sacrum & saxum standi, hic est: quia & offendere magos, est crabrones irritare. *Honestam quendam personam, ait Sprengerus, & vni ex familiaribus archiducis matris*

monio copulata, in presentia Notarij & c. secundam formam iuris deposuit,

Virgil. Eclog. 3.

VI.

Mart. Delri. lib. 3. disq. Magic. p. 1. q. 14. lect. 6.

VII.

Sprengerus part. 2. maleic. q. 1. cap. 12.

deposuit. Cùm tempore virginitalis suae, cuidam ex civibus famula-
retur, accidit, ut uxor illius gravi dolore capitis langueret: pro cuius
curatione, cùm quadam mulier accessisset, & suis carminibus & certis
praxibus mitigare dolorem haberet, Ego (inquit) eius practicam dili-
genter obseruabam, perspexiq̃, quòd contra naturam aqua fusa in
scutellam quamdam, ipsa aqua in ollam aliam ascendisset, cum alijs
ceremonijs, qua recitare opus non est, consideransq̃, quòd ex illis dolor
capitis in domina non mitigaretur, aliquantisper indignata, hac uerba ad
maleficam protuli: Vos non facitis nisi superstitiosa, & hoc propter
commodam uestram. Tunc malefica statim subjunxit: An sim supersti-
tiosa, uel non, tertia die tu senties, quod rei probauit euentus. Nam
tertia die mane, me sedente, & fusum apprehendente, tantus dolor subito
corpus meum inuasit, primò in interioribus, ut non esset pars corporis,
in qua non punctiones horribiles sentirem: Secundo, non aliter mihi
uidebatur, nisi quòd continuè igniti carbones capiti meo superfunde-
rètur: tertio in cute corporis, a vertice usq̃, ad plantam pedis, non
fuisse spatium acis, ubi non fuisset pustula sanie repleta. Sicq̃, in his
doloribus euadendo, & tantummodo mortem optando usq̃, ad diem
quartum restiti. Tandem maritus dominae meae, ut stabulum quoddam
intrarem injunxit. At ego paulatim incedendo, eo precedente, dum
ante ostium stabuli eramus: Ecce, inquit ad me, pecia panni albi super
ostium stabuli. At ego: Video. Tunc ille: quantum potes remone, quia
forte melius habebis. Tunc ego quantum potui, uno brachio me ad
ostium tenente, cum altero peciam apprehendi. Aperias, inquit dominus,
& considera diligenter ibi reposita. Tunc ibi peciam solni, plura ibi in-
clusa reperi, praecipuè autem grana quadam alba, ad modum, quae
pustula corpori inierant meo, femina quoq̃, & legumina, quorum simi-
lia nec edere poteram, aut intueri, cum ovis serpentum, & aliorum
animalium intuita sum. Et sic stupefactus dum inquirerem à domino,
quidnam agendum foret? ut in ignem cuncta projicerem, injunxit.
Projeci: & ecce subito non post hora spatium, aut quartale, sed in mo-
mento, ut res illae in ignem fuerant projectae, omnem sanitatem pristina-
nam recuperari.

VIII.

Idem subdit. Mulier quadam maritata, & honesta accessit,
& juxta juris formam ut supra deposuit. Retro domum, inquit,
habeo uiridarium, est & ibi contiguus hortus vicinae meae, Unde cùm
quandam

quadam die transiitum fieri ex horto vicine ad viridarium meum non absq; damno perspexissam, stans in ostio viridary, & apud me ipsam conquerendo, & querulando, tam de transitu, quam de damno: vicina subito superuenit, & an suspectam haberem, inquisiuit. At ego territa, propter malam eius famam nihil aliud, nisi hec verba protuli: Gressus in graminiibus damna demonstrant. Tunc illa indignata, quia ad eius forte beneplacitum, me litigiosis verbis cum ea implicare volebam, abscessit cum murmure, & verba, que protulit, licet audirem, intelligere non potui. Post paucos vero dies, ingens mihi infirmitas incidit, cum doloribus ventris, & acutissimis torsionibus a latere sinistro versus dextrum, & vice versa, quasi duo gladij essent pectori infixi, & sic die noctuq; clamoribus vicinos omnes alios inquietavi, & confluentibus hinc inde pro consolatione, accidit ut Iutisigulus prafaiam vicinam, & maleficam adulterino flagitio habens in amasiana, simili modo visitationis gratia accederet, & infirmitati mea compatiens post verba consolatoria abscessit. Sequenti tamen die festine redyt, & inter alia consolatoria subiunxit: Experimentum capiam an ex maleficio vobis hec infirmitas contigerit, quod si sic repertum fuerit, sanitatem vobis recuperabo. Accepto ergo plumbo liquefacto, & me in lecto recumbente plumbum in scutellam aqua plenam super corpus meum appodiando infundit, & ubi quadam imago, & figura diuersarum rerum ex plumbo congelato apparuissent, ecce, inquit, ex maleficio vobis hec contigit infirmitas, & super limen ostij domus una pars instrumentorū malefici continetur: accedamus ergo, & illis amotis melius sentietis, sicq; maritus meus cum eo pariter ad tollendum maleficium accedunt, & Iutisigulus limen eleuans marito injunxit, ut manum in foueam, qua apparuerat, mitteret, & quacumq; inueneret, extraheret: quod & fecit, nam primo imaginem, quamdam ceream, in longitudine vnus palma, vndiq; perforatam, habentem duas acua ex aduerso per latera, ad medum, quo ipsa punctiones a sinistro latere vsq; ad dextrum, & e conuerso per senserat, extraxit: deum pecias panniculorum diuersas, & plurima, tam grana, quam semina, & ossa continentes, si q; illi in ignem coniecit, ego conalui sed non ex toto, nam licet tortura, & punctiones cessassent, appetitusq; comedendi redyisset, ex integro tamen pristina sanitati vsq; in prasens minime sum restituta. Vnde hoc quarebam quod pristina sanitas non redibat: Respondit: sunt & alia instrumenta alibi abscondita, que in-

uenire

uenire nō valeo. Et qualiter prima instrumēta reposita agnouisset, dum
ingrerē, respōdit, ex amore, quo amic⁹ amico reuelare solet, hæc cognoui.

IX.

Rarissimum est, vt fæminæ, licet alioqui satis loquaces, sese
in hoc crimine manifestent, callidissimè hoc crimen nōrunt,
occultare. Sed amantes, quid non possunt à se mutuò extor-
quere? & socius socio quid non reuelat? Itaque & hæc Canidia
figulo, quem non odit, artes suas Colchicas prodidit, quas pro-
ditas ille destruxit, hoc solo in opere mala familiaritate bene
v̄sus. Porrò modus ille nocendi, per imagines, & antiquus est, &
prò dolor, nondum antiquatus. Etsi enim Buchananus neget
hoc genus, apud vetustiores inueniri, tamen perspicuè de Medea
saga Ouidius canit :

Buchanan.
l. 6. hist. Scot.

Ouid. epist.
Hypsipiles,

Tacit. lib. 2.
Annal.

*Deuouet absentes; simulacrag, cerea, fingit,
Et miserum tenues in jecur urget acus.*

& Tacitus de scelere Pisonis, & morte Germanici scribit: *Repe-
riantur solo & parietibus eruta humanorum corporum reliquia,
earmina & deuotiones, & nomen Germanici plumbeis tabulis inscul-
ptum, semivsti cineres, & tabe obliti, aliaq, maleficia, queis creditur
animas numinibus infernis sacrari.* Ex quo intelliges, quid sint la-
mine ignorabiliter litterata, scilicet verbis peregrinis inscriptæ;
itemque morem nostrarum sagarum, antiquis sceleribus respon-
dentem. Hæ enim cum lædere volunt, solent non tantum effi-
gies eiuscemodi in nomine Beelzebub baptizare, verum etiam,
nomen illis indere eius, quem cruciare vel necare constituerunt.
Traijciunt autem eiuscemodi imagines clavis, vel acubus, non
quod illæ acus; aut clavi vim habeant nocendi, per se, sed quia
sic voluntatem suam ex pacto cum dæmone inuito manifestant;
qui inde eorum malitiæ obsequens, si Deus permittit, cetera
peragit, quæ ad hominem aliquem vlcere pessimo percutiendum
requiruntur. Sic, teste Zacharia Vicecomite: *Rome accidit, vt
quidam fullo maleficiatus venires ad me, ad petendum auxilium cuius
domum ego unâ cum eius familiaribus ingressus cum subuertissem, in-
ueni, in quodam tinctura vase face pleno, figuram ceream clauo ferreo
à capite vsq, ad anuum transfixam brachia, crura, ac totum denique
corpus clavis refertum: qui clavi ipsum maleficatum in cunctis parti-
bus affligebant eo modo, quo in figura cerea collocati erant.* Hos ma-

Zachar. Vice-
com. part. 1.
e. complemen-
ti artis exor-
cistica, do-
ctrina 5.

gos sagittarios appellari, atque de illis canonem Innocentij IV. intelligendum esse, rectè observat Couarruuias, contra ceteros Canonum interpretes, qui ex historiarum inscitiâ, eum canonem ad omnes homicidas extenderunt.

Neque odium dumtaxat, & vindictæ cupiditas eiusmodi magicas pestes parit, sola invidia & æmulatione extimulari socij

X.

focijs, & sorores sororibus talia mala leguntur procurauisse.

Apud Delrium, qui hoc argumentum accuratissimè tractauit, nobisque maximè succurrit, exemplum extat, quod superat omnem admirationem, narratum à Cornelio Gemma de casu Catharinæ Gualteri, puellæ Louanienſis annorum 15. cuius curationi ipse præfuit Anno 1571. quæ cum obrusum à gentili & coætanea, itidem iuuenula, sed fortè eundem procum amante, aut aliud quiddam ambiente, libamenti frustulū comedisset degulassetq; ,

lib. 3. disq. p. 1.
q. 4. sect. 5.
Cornel. Gemma post calcem. lib. 2.
Cosmocris:

in morbi symptomata incidit planè prodigiosa, quorum ipse Cornelius Gemma spectator quotidianus vidit illam eijcientem tot ac talia, & tanta, vt ipse crediturus non fuerit oculis alienis.

Octauo morbi mense, magno nisu, per posticum eiecit anguillam viuam & perfectam, crassitudine pollicari, longitudine sesquipedali: cui & squama, & oculi, & cauda vniuersa, vt anguillis solet.

Triduo autè, quàm foras eruperit, auditum narrat, bis ter in utero sonum, non ipsi puella modo, sed astantibus quoq; , velut argutum & tenuem ab angue productum: & cum egereret, manifestè puella retulit se sensisse, quòd primò exfero capite se retraheret per posticum, inde cum imperu exiliret. Post anguilla, quam mortuam exenteratamq; suspenderant, loco sublimi ab animalibus tuto, repente enauit. Puella interim cepit euomere ingentem humoris aquosi copiam, humano lotio non abſimilem, saporis absurdi. Durauit ea vomitio plus 14. dies, singulis profectò exonerans super libras 24. vel, vt vulgò nominant, gheleas tres: præterea urinam interea quotidie reddebat bis ter in copiosam.

Nullus in ventre tumor, nulla in toto corpore inflatio exterius apparebat: & ipsa puella potus ac cibi paucissimi, vix vnum cyathum vini, aut cereuisia liquorisq; alterius potitabat. Eo venit hac aqua excreta abundantia, vt spatio duarum septimanarum facile amas duas implere potuerit. Post hanc aqua copiam, ceperunt & pili confertim exire per vomitum alui, copiosissimi numero, digiti longitudine, sed lon-

At

giores

giores alij, alij breuiores, eiusmodi sanè, quales annosis canibus euelluntur: auctuq; est indies ea pilorum quantitas, ut facile pilas quam plures iusta magnitudinis implere potuerit: eiecit hos omnes magno fastidio, & vomitus difficultate. Interiectis deinde nonnullis, successere aliqui vomitus, qui floccos ingentes pilorum eiecerent cum materia purulenta instar sanioi, interdum simili stercore columbino, aut anserino, in qua colluuie, & frusta lignorum, & membranarum tenuia rudimenta, sed lignorum partes adeò viua, ut ex caudicibus obsoletis diffractis inaequaliter comminuta portiones viderentur, unguis amplitudine alia crassitie intus fungosa, foris obducta, vetustiore cortice nigra. Paulo post cepit alius vomitus niger ut carbo, dixisses atramentum verum, vel sepia succum, immò carbones veros minutissimè tritos, atq; permistos, singulis diebus prodeuntes ad quantitatem librarum 2. aut 3. sepiissime cum pilis tam copiosis, ut nuci iuglandi includi non possent, omnibus albis, prolixis, & durioribus: qua cum per triduum ita durassent, eiecit semel & puri sanguinis, tamquam è vena dissecta, libras duas, nulli rei alterius generis permistas. A vomitu sanguinis rursum est secutus ater, ac si antimonio trito tinctus fuisset humor, omninò liquidus, in dies singulos ferè ad libras 5. aut 6. atq; hoc portentum septimana integra, constanti horarum lege ac spacio, perdurauit. Cessauit aliquamdiu diuinis, humanisq; remedijs adhibitis, interea pilos adhuc, sed grauiores, gradatimq; atriores excernebat, immò & breuiores indies, ut cum prius ex flatu ruffescerent, paulatim liuidi nigri, tandem aterrimi, ac velut dissecti in frusta minutissima per vomitum redderentur. Quandoq; cum his, & virulentus humor & crassus, quandoq; similimus limo. Circa Septembris medium membrana frusta maiora, tamquam ventriculi partes enouit: habebant hac speciem tunica crassioris, carnosae, lenta, fractuq; contumacia: quibus profectò, ut foetus chorocidi, etiam venarum ductus inarati ramosa propagine spectabantur, interdum medijs palmi longitudine. Has alia sunt è vestigio subsequuta tenuiores multò, sed penitus nigra, venarum dumtaxat vestigia referentes membrana allantoecidi non dissimila. Postremò & venerunt tertij generis tunica, vasorum prorsus expertes, aliarum omnium tenuissima, ut locum amnii retinerent, sed erat his alia multò substantia atq; figura ratio: quam in agniti foetuum innolucris. Nam huius tenuitati aderas mira soliditas, figurarum ratio quouis miraculo maior.

Fragmen-

Fragmenta illius varia, sed tria praeter ceteris rara duorum palmorum
 amplitudinem superabant, intertextu stryis profundis sine epigraphis,
 quae sese à vertice ad basim secantes mutuo, cancellos in rhombi speciem
 affirmabant. non habeo, cui melius cōferam, quam cum senecta vipera:
 quamquam nihil hactenus à me conspectum fuit, cui posset merito com-
 parari. Sed hoc in eo precipue admirandum, quod secundum longitu-
 dinis ductum, velut canalus quidam profundior appareret, insculptus
 fibris transversis & raris prorsus, ut in aspera pulmonis arteria. Erat
 haec regio penitus caua & circularis, in unius membrana fastigio pau-
 latim angustior, anguini capitis vestigium representans, cum apophys-
 mastoicidi, seu processu mammillari: in alterius sine sensim latefcens,
 nescio quid ventricosum, & inaequale etiam bifurcato vertici non abste-
 mile, praese ferret. Uniuersa partes inuicem coaptata totius anguilla
 longitudinem, atq; crassitiam satis luculenter expresserant. Illud autē
 tuberculum papillare viam fuisse respirationis existimo, forte per quam
 & solidis, & humidis ad sui nutritionem necessarijs vescebatur. Post-
 quam haec membranas eiecit, secuti sunt lapides ferē innumeri, quos
 vesperi semper, ac staca horarum periodo, magnis cum tempestatibus,
 animiq; deliquijs eructabat. Forma fuit eiusmodi, qua passim in vetus-
 tis edificiorum ruinis solet occurrere, lapides solidi, angulosi, inaequales,
 tum specie, tum magnitudine, qua subinde ad nucis juglandis quanti-
 tatem accessit, non absq; suffocationis discrimine manifesto. Videbantur
 quandoq; obiecti calce, & coagmentati variē, ut ab illis, qui parietibus
 detrahuntur distingui non possent. Semel, me praesente, quemdam eiecit
 lapidem angulosum, vix cum duplicis castaneae mole librandum. Sa-
 xum illud magna spiritus contentione projecit, ut & vomentem vide-
 rim manifestē, & in lebetem sonitum cadentis audierim, magno hor-
 rore cum animi mei, tum turba undiq; circumfusa. E vestigio quoq;
 magnam ligni portionem pollicis longitudine pariter, & crassitudine,
 sed minore difficultate secreuit. Erat hoc satis porosum staminibus re-
 ctis insignē, cui & commissura quadam insignior, velut per medium
 totius longitudinis excurrerat. Interea tamen & pili per vices: sed mi-
 nores, ordine pauciores ac nigrioris. Accessit aliud, quod omnem ex-
 cederet fidem, os enim triangulare solidum foris, intus cauum ac spon-
 giosum reddidit, tale ut planē constaret esse fragmentum cruris bubuli,
 & puella parens diceret, se tale vidisse pridie in suis carnibus iurulen-
 tia.

188 *Cap. XIX. Quinta morborum causa, cacodamonis ministri-
tis. Nec mora, sequenti die, articuli ossei, tali, digitorum acies, rotula,
varia speciei & magnitudinis prodierunt. Interdum tamen & pili,
& lapides intermixti, atq; omnium postremo vitri atq; aris portiu-
cula. En ex vnico libamenti frustulo, & quidem à socia, gentili,
coetanea iuuenula accepto, quot quantaque natae sunt mise-
riae & calamitates? Hoc inuidia, hoc simulatione amicitiae te-
ctum odium potuit. Eat nunc aliquis, fidat socieno suo, aut pu-
ellae; accipiat ab ea munera; comedat melle tinctas placentas,
hamum vnà vorabit, morbos mortelque glutiet, si non cautè cir-
cumspiciat, quàm fida, aut captiosa se se implicet societate. Non
pauciores nocendi causas inuenit humani generis inimicus,
quàm modos nocendi nôrit.*

XI.
Ex Dione
Xiphilin. in
Domitiano
& Commodo.

Godelen. li. i.
de Lamijs
cap. 7.

Sprenger. p.
2. Malici.

Abſque vindicta, inuidiaque ſola malitia ac nocendi vo-
lantate, Commodo Imperatore, refert Xiphilinus, quosdam ex-
titiffe, qui acabus veneno oblitis, quos collibitum eſſet, punge-
bant ita, vt læſorum multi ſine doloris ſenſu morentur. Quia
vt omnis ſuſpicio offenſionis abeſſet, nec innocentiffimis infan-
tibus pepercerunt. Præterito anno, inquit quidam Francofur-
tenſis Iuriſconſultus: Comes quidam ſuperioris Germania octo ve-
neſicas, qua CXL. interfecerant infantes, Vulcano tradidit. Anno
LIII. capta ſunt Berlina dua femina venefica, qua glaciem ad per-
dendas fruges perficere conata ſunt. Eaq; mulieres rapuerunt furto
alterius vicina mulieris infantulum, & ipſum diſſectum coxerunt.
Factum eſt diuinitus, vt mater quærens infantem, interueniret, ibiq;
ollam & impoſita amiſſi infantis membra videret. Captis itaq; mu-
lieribus, & in tortura examinatis, dixerunt: Si proceſſiſſet coctio, tunc
futura fuiſſet ingens glacies, ita vt omnes fruges perdarentur. Ad hæc
alia confirmanda, teſtatur Sprengerus, in Episcoparu Baſilienſi
& Argentinenſi, duas obſtetrices concrematas, quarum vna qua-
draginta, altera innumerabiles pueros recens natos necauiffe,
inditis clam in eorum capita grandibus aciculis.

Quid pueri meruere? atas innoxia; diri eſt

Damonis, innocuis velle nocere, ſcelus.

Et tamen ſapiffimè, his vt inſidientur, & necent, homines inſti-
gat demon, ob plures cauſas. 1. Quia infantes ſunt ad reſiſten-
dum imbecilliores, & ad omnia pericula incauti, 2. Quia in-
fantes

fantes non possunt sagarum insidias deprehendere. 3. Quòd si videant, à quibus premantur, vel exsugantur, tamen nequeunt eiusmodi lamias prodere, vel accusare. 4. Quia sic in liberis se se vindicant de parentibus iracundæ striges. 5. Quia vt ad infanticidia incitentur, diabolus eis persuadet, ex occisis infantibus multas posse haberi vtilitates, quarum vna est, vt eos effossos coquant, & deuorent. 6. Quia ex corpusculis occisorum infantum conficiunt vnguentum, quo vtuntur, quando furcis volant per aërem equitare. 7. Quia inde pulueres capiunt, quos necandis, aut cruciandis mortalibus, per plateas, & domos disseminant. 8. Quia credunt, si certo numero corda infantium exciderint, & comederint, se patientiam indolentiamque omnium tormentorum consecuturas, adeò vt non possint perducì ad criminum confessionem. 9. Quia sic videt dæmon impediri omnia bona opera, quæ facturi essent infantes, si ad maturam ætatem peruenirent; quod præsertim timet, quando parentes sunt probi, quos putat filios suos bene educaturos. 10. Quia hoc pacto ipsas striges scit DEVM grauitè, per homicidia offensuras: quem, vt tantò atrocius lædant, adigit eas, vt infantes baptismo priuent, nec corpora tantùm, sed etiam animas eorum perditum eant. Quod scelus augetur, si vel proprios liberos necent, & dæmoni offerant; quod hodie crebriùs fit, quàm fecerint olim Cananæi & cultores Moloch. Contra quos lex illa data est: *Homo de filijs Israël & de aduenis, qui habitant in Israël, si quis dederit de semine suo idolo Moloch, morte moriatur: populus terra lapidabit eum.* Quoniam autem & hodie sunt, de quibus dici potest: *Et immolauerunt filios suos, & filias suas dæmonijs: & effuderunt sanguinem innocentem: sanguinem filiorum suorum; & filiarum suarum, quas sacrificauerunt sculpsitibus Chanaan &c.* Idcirco & nostri magistratus ad hoc facinus impediendum, vel plectendum deberent esse attentì, ac diligenter inquirere, præsertim in obstetrices, cuius vitæ sint, atque in eas, quæ non sine graui suspitione opportunè importunè, ad prægnantes, & ad puerperas conantur penetrare, vt vel recens natis malum parent, vel nascituris, quibus nondum visis, & sanè innocentibus parcere deberent.

Verùm, qui ex patre diabolo sunt, patrem imitantur, nul-

XII.

lum vel sexus, vel ætatis, vel condicionis discrimen verentur. Qui plus nocet, excellit. Numerus facinorum, est decus facinororum. Quamobrem scribit Theuetus, in Africæ oppido Guloza, Elzanam quemdam spatio duorum añorum, malis artibus, plus quàm octingentos homines interfecisse. Cardanus autem memorat, circa An. Domini 1536. *Salasbia circiter quadraginta viros ac feminas coniurasse, inter quos carnifex erat, ut cum pestis antea sanisset, tunc verò iam mitesceret, unguentum conficerent, quo tangentes portarum coronidas inficerent; pulverem quoq; confecisse, quem super veste clam spargerent; latuit aliquamdiu hac res, & sublatis multi. Sed cum cuiusdam nomine Neri fratrem, atq; unicum filium sustulissent: vixq; alij quàm Domini domuum, aut filij perirent: simulq; animadvertissent androgynam se in domos insnuantem, atque eos maxime perire, quorum domus ingrederetur, deprehensa coniuratione omnes exquisitissimis tormentis necati sunt: facti etiam, in pompa celebri divi cuiusdam decreuisse subsellis perunctis universos ciues occidere, parataq; ad hunc usum supra viginti ollas, tentarunt & idem alij Geneva pest, dederuntq; pœnas.*

XIII.

Vidit & nostra ætas eiusmodi tragædias, & eò res processit, ut ex Germania propemodum Thessalia facta videretur. Sed ut palàm constet, quousque diabolica, apud homines, malitia excrescat, & libido nocendi, recenset Villamontius scelerum omnium scelestissimum quiddam, cui simile fando, vix quisquam audivit. Venetijs maleficus fuit, qui ad triremes accedere solebat. ibi, quasi miseratione tactus, stationes damnatorum & catenis alligatorum obiens consolabatur singulos, & cum eorum labores, & diuturnam terribis servitutis pœnam, ac lamenta, milleq; audivisset querelas; quasi misericors ac liberalis redemptor, quiritantibus promittebat liberationem, ea lege & conditione, ut illi vicissim redimenti suas animas venderent, dato chirographo, proprio sanguine notato, quo se se & dæmoni, & venefico addicerent. Pacto inito, pro singulorum anima decem aureos numerabat. Sacrilega venditio, crudelis emptio, sed rei emptæ longè immanissima possessio. Veneficus enim, ne mancipia à se emptæ, pactum rescindere, & condicionem possent retractare, quàm primùm ea in suam redegit potestatem, certo

contacta

Ant. Theuet.
l. 7. Cosmog
cap. 33.

Cardan. l. 15.
de varietate
rer. cap. 80.

Villamont.
lib. 7. Itine-
rarij. cap. 33.

contacta veneno repente interemit, vt & corpora pariter, & animæ pessum irent. Quid dirius potest tota Acherontis curia in humanam perniciem excogitare? Ait autem Villamontius, se supplicio, quod de tam pestilente homine sumptum est, interfuisse. Nemo enim supplicio dignior est, quàm hoc hominum genus, quod quicumque magistratus finit vivere, reus est ipse omnium morborum, maleficiorum, homicidiorum, quæ in maledictis istis Orci ministris perpetrantur. *Maleficos non patieris vivere.* Exod. 22. 18. ait ad Iudices supremus Iudex. Imp. Constantinus A. & Iulianus Cæsar ad Taurum Præfectum Prætorio: *Etsi, aiunt homines magi, in quacumq; sine parte terrarum, humani generis inimici credendi sunt. quoniam tamen, qui in comitatu nostro sunt, ipsam pulsant quodammodo maiestatem. si quis magis, vel magicis carminibus assuetus, qui maleficus vulgi consuetudine nuncupatur, aut aruspex, aut ariolus, aut certe augur, vel mathematicus, aut enarrandis somniis occulans aliquam artem diuinandi, aut certe aliquid simile horum exercens in comitatu meo, vel Cæsaris fueris deprehensus, presidio dignitatis exutus, cruciatus, & tormenta non fugiat. Si verò consuetus fuerit, & ad proprium facinus detegentibus repugnauerit pernegando, sit equale deditus, unguisq; sulcantibus latera, perferat pœnas proprio dignas facinore.* L. et si. Cod. de malef.

C A P V T XX.

Sextam morborum, vulnerum, & extraordinariarum mortium causam, esse etiam alios homines, qui venefici non sunt.

Vid veneficos miramur, Orco mancipatos, morbos mortisque ferere? sub iugo sunt diaboli, vt sic agant, aguntur. Damna enim, quæ etiam solus creare potest cacodæmon, maule plerumque inferre per suos ministros, non tantum, quia quædam per homines potest perficere, quæ vel non posset, vel tam commodè non posset per semetipsum, vt dixi; sed etiam, quia sic existimat, se maiorem Deo iniuriam impingere, quando creaturis, præsertim baptismo tinctis & chrismate delibutis vitur in ignominiam Creatoris. Multi à consortio & familiaritate monstri Acherontici abhorrent, qui non abhorrent à con-